

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Įrodymų Rinkimas](#) > France

Įrodymų rinkimas

 Prancūzija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Įrodinėjimo pareiga

1.1 Kokios yra įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklės?

Pagal Civilinio kodekso (pranc. k. *code civil*) 1353 straipsnį asmenys, prašantys vykdyti prievolę, turi įrodyti jos buvimą. Be to, asmenys, teigiantys, kad jie nebėra saistomi prievolės, turi įrodyti, kad ji išnyko.

Todėl iš esmės kiekviena bylos šalis turi įrodyti nurodytus faktus. Pavyzdžiui, Civilinio proceso kodekso (pranc. k. *code de procédure civile*) 9 straipsnyje nustatyta, kad „kiekviena šalis pagal įstatymą privalo įrodyti faktus, būtinus, kad jos ieškinys būtų patenkintas“.

1.2 Ar yra normų, atleidžiančių nuo pareigos įrodyti tam tikrus faktus? Kokiais atvejais? Ar galima tam tikrą teisinę prielaidą paneigti pateikiant įrodymus?

Tam tikrais atvejais taikomos prezumpcijos, pagal kurias atleidžiama nuo pareigos įrodyti faktą, kurį yra neįmanoma arba sudėtinga nustatyti.

Asmeniui taikoma prievolė įrodyti nurodomo fakto buvimą pagal teises prezumpcijas perkeliama kitai šaliai. Apskritai prezumpcijos laikomos nuginčijamomis: jas galima nuginčyti pateiktais įrodymais. Pavyzdys: jeigu vaikas gimsta sutuoktiniams, preziumuojama, kad vaiko tėvas yra vaiko motinos vyras, tačiau galima pateikti ieškinį tėvystei nuginčyti.

Retesniais atvejais prezumpcijos laikomos nenuginčijamomis: tokiais atvejais priešingų įrodymų pateikti neleidžiama. Pavyzdys: negalima pateikti priešingų įrodymų galiojančiam teismo sprendimui nuginčyti.

1.3 Kiek teismas turi būti įsitikinęs tam tikro fakto egzistavimu, kad galėtų juo pagrįsti savo sprendimą?

Teismas savo sprendimą gali grįsti tik įrodytais arba nenuginčytais faktais.

2 Įrodymų rinkimas

2.1 Ar įrodymai visuomet renkami šalies prašymu, ar tam tikrais atvejais teisėjas įrodymus gali rinkti ir savo iniciatyva?

Pasirengimo nagrinėti bylą priemonės teisėjas gali skirti vienos iš šalių prašymu, tačiau teisėjas taip pat gali imtis iniciatyvos.

2.2 Jeigu šalies prašymas rinkti įrodymus patenkinamas, kokie veiksmai atliekami toliau?

Jeigu teisėjas vienos iš šalių prašymu skiria pasirengimo nagrinėti bylą priemonę, teismo kanceliarija praneša paskirtam specialistui apie jo užduoties apimtį; specialistas ragina šalį dalyvauti vykdant visus veiksmus. Jeigu

reikia gauti eksperto išvadą, šis veiksmas atliekamas tik tada, kai atitinkama šalis sumoka teisėjo nurodytą pinigų sumą (įnašą), kuria garantuojamas ekspertui mokėtinas atlygis. Visos pasirengimo nagrinėti bylą priemonės atliekamos dalyvaujant šalims.

2.3 Kokiais atvejais teismas gali atmesti šalies prašymą gauti įrodymus?

Teisėjas gali nepatenkinti prašymo skirti pasirengimo nagrinėti bylą priemonę remdamasis tuo, kad šia priemone būtų sumažintos šalies, kuriai tenka prievolė įrodyti, neaktyvumo pasekmės, arba remdamasis tuo, kad ši priemonė yra nereikalinga.

2.4 Kokios būna įrodinėjimo priemonės?

Prancūzijos civilinėje teisėje įrodinėjimo priemonės yra kelių rūšių. Faktus (pavyzdžiui, avariją) galima įrodinėti savo nuožiūra, taigi, įrodymai gali būti pateikiami bet kokiomis priemonėmis (dokumentais, liudytojų parodymais ir kt.). Teisinius sandorius (sutartį, dovanojimą ir kt.) iš esmės privaloma įrodinėti rašytiniais įrodymais, tačiau teisės aktuose leidžiama taikyti išimtis (pavyzdžiui, išimtis sandoriams, susijusiems su mažesne negu tam tikro dydžio suma, apibrėžta teisės nuostatomis, arba jeigu rašytinio dokumento pateikti neįmanoma). Pažymėtina, kad tarp komercinės veiklos subjektų taikomas įrodinėjimo bet kokiomis priemonėmis principas, net ir įrodinėjant teisinius sandorius.

2.5 Kaip gaunami liudytojų parodymai? Ar ekspertų įrodymai gaunami kita tvarka? Kokia tvarka teikiami rašytiniai įrodymai ir eksperto išvados (nuomonės)?

Liudytojų parodymai gali būti renkami dviem skirtingomis formomis: žodžiu, atliekant tyrimo procedūrą, arba raštu, pateikiant pareiškimus, kurie turi būti parengti laikantis tam tikrų formalumų. Rašytiniame pareiškime visų pirma turi būti nurodyta liudytojo tapatybė ir, jeigu taikytina, jo giminytės ryšiai arba santuokos, pavaldumo, bendradarbiavimo ryšiai ar bendri interesai su bet kuria iš šalių. Pareiškime taip pat turi būti nurodoma, kad jis parengtas naudoti teismo procese ir kad jo autoriui žinoma, jog už melagingus parodymus gresia baudžiamosios sankcijos. Parodymus taip pat galima surinkti rašytinių patvirtinimų forma (tai yra valstybės pareigūno parengti dokumentai, kuriuose išdėstyti kelių liudytojų pareiškimai dėl įrodytinų faktų).

Eksperto išvada nuo liudytojo parodymų skiriasi tuo, kad tai yra pasirengimo nagrinėti bylą priemonė, kuria itin kompetentingam asmeniui pavedama pateikti vien techninę nuomonę po to, kai šalys paraginamos pateikti paaiškinimus. Ekspertas savo išvadą pateikia žodžiu arba raštu. Rašytinės išvados pateikiamos kaip ataskaita, kurioje visų pirma išdėstomos rašytinės šalių pastabos. Teisėjui eksperto išvada yra neprivaloma.

2.6 Ar tam tikros įrodinėjimo priemonės yra svaresnės už kitas?

Viešas dokumentas (pranc. k. *acte authentique*), kurį valstybės pareigūnas (notaras, teismo antstolis) parengia eidamas savo pareigas, laikomas autentišku, nebent pateikiamas pareiškimas dėl klastotės.

Privatus dokumentas (pranc. k. *acte sous-seing privé*), be valstybės pareigūno dalyvavimo pačių šalių parengtas dokumentas tik su šalių parašais, laikomas autentišku, jeigu nėra priešingų įrodymų.

Liudytojo parodymai ir kiti įrodinėjimo būdai paliekami teisėjo nuožiūrai.

2.7 Ar tam tikri faktai turi būti įrodyti tik tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis?

Kaip paaiškinta 2.4 punkte, siekiant įrodyti teisinio sandorio, kurio vertė viršija 1 500 EUR, autentiškumą, būtinas rašytinis įrodymas. Priešingai, fakto įrodymas gali būti bet kokios formos.

2.8 Ar įstatyme nustatyta liudytojų pareiga duoti parodymus?

Kiekvienas asmuo privalo bendradarbiauti teismo procese, kad būtų nustatyta tiesa.

2.9 Kokiais atvejais jie gali atsisakyti duoti parodymus?

Asmenys, turintys informacijos, kurią jie gavo versdamiesi savo profesija ir kuriai taikoma profesinė paslaptis, privalo atsisakyti liudyti, o priešingu atveju jiems gali būti taikomos baudžiamosios sankcijos. Be to, liudytojai gali bet kuriuo metu atsisakyti duoti parodymus, jei jie gali įrodyti teisėtą kliūtį (pavyzdžiui: nėra galimybės

keliuoti, liga, profesinės priežastys). Šios kliūtis teisėtumą vertina teisėjas.

2.10 Ar atsisakęs liudyti asmuo gali būti nubaustas arba priverstas duoti parodymus?

Neatvykusiems ir be teisėtos priežasties atsisakiusiems duoti parodymus arba priimti priesaiką liudytojams gali būti nurodyta sumokėti iki 10 000 EUR civilinę baudą.

Taip pat pažymėtina, kad už priesaikos pažeidimą baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

2.11 Ar yra asmenų, iš kurių negali būti gaunami įrodymai?

Bet kuris asmuo gali būti apklaustas kaip liudytojas, išskyrus pačias šalis ir asmenis, kurie negali liudyti teisme, t. y. tuos, kurie yra neveiksnūs ar ribotai veiksnūs (nepilnamečiai ir apsaugoti suaugusieji), arba tuos, kurie turi tam tikrą teistumą (atimamos civilinės teisės). Tačiau teisėjas gali juos apklausti informaciniais tikslais, nereikalaujamas, kad jie prisiektų. Be to, santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium bylose sutuoktinių palikuonys niekada negali būti apklausiami ir negali duoti parodymų dėl sutuoktinių skundų.

2.12 Kokį vaidmenį atlieka teisėjas ir šalys apklausiant liudytoją? Kokiomis sąlygomis liudytoją galima apklausti per vaizdo konferenciją ar naudojant kitas technologijas?

Teisėjas atlieka liudytojų apklausą ir jiems pateikia klausimus. Jeigu teisėjas nėra priėmęs motyvuotos nutarties, šalys privalo dalyvauti posėdyje. Šalys negali pertraukti liudytojų ar į juos kreiptis tiesiogiai, kad jiems nedarytų įtakos. Jeigu teisėjas mano, jog tai reikalinga, jis gali pateikti klausimus, kuriuos šalys pageidauja pateikti liudytojui.

Niekas neužkerta kelio teisėjui daryti pasirengimo nagrinėti bylą priemonių garso, vaizdo arba garso ir vaizdo įrašus, kai tai verčia daryti aplinkybės (pvz., geografinio nuotolio atveju).

3 Įrodymų vertinimas

3.1 Ar teismui priimant sprendimą taikomi apribojimai, jeigu šalis įrodymus gavo neteisėtai?

Teisėjas nepriima įrodymų, gautų apgaulingu būdu (naudojant slaptą kamerą, įrašant telefono pokalbį be kalbėtojo žinios) arba gautų pažeidžiant privatumą.

3.2 Ar mano parodymai bus laikomi įrodymais, jeigu esu bylos šalis?

Bylos šalių pareiškimai įrodomosios galios neturi.

4 Ar ši valstybė narė pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 2 straipsnio 1 dalį nurodė kitas institucijas, kompetentingas rinkti įrodymus teismo proceso civilinėse ar komercinėse bylose tikslais pagal šį reglamentą? Jei taip, kokiose bylose jos yra kompetentingos rinkti įrodymus? Ar jos gali prašyti tik surinkti įrodymus, ar taip pat padėti rinkti įrodymus remiantis kitos valstybės narės prašymu? Taip pat žr. pranešimą pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 2 straipsnio 1 dalį

Ne. Vienintelės kompetentingos institucijos yra teismai.

■ Paskutinis naujinimas: 24/12/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.